

Josep-Maria Terricabras

**“Una universitat
petita no té perquè
ser esquifida, ni ha
de ser marginal pel
fet de ser perifèrica”**

/Carles Gorini i Josep M. Fonalleras/

Josep-Maria Terricabras és el director de la Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani. Ara fa vint anys que va tenir la idea de crear una càtedra de pensament en una Girona que tenia estudis universitaris, però que encara no tenia universitat pròpia. Han passat els anys i es pot afirmar que ha estat una jugada reeixida perquè, gràcies a la Càtedra, han passat per la ciutat personatges destacats de la cultura, com Chomsky, Quine, Cavalli-Sforza, Nyman o Stieglitz, fins a completar una llista que aviat arribarà a la trentena. La Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani és més antiga que la mateixa Universitat de Girona. El 2 de novembre vinent farà vint anys que es va crear.

La Càtedra neix abans que la Universitat i en un cert sentit funciona com a motor...

Sí, és veritat que va anar així. Una cosa que vam tenir clara és que la Càtedra no havia de ser només de filosofia, sinó que també havia de ser de pensament, i que calia associar-la a un nom reconegut al món sencer. Era el 1989, feia cent anys del naixement de Wittgenstein i aquí organitzàvem un simposi sobre el filòsof austríac que es duria a terme a La Mercé, quan aquest espai el dirigia Salvador Sunyer, i que va ser un gran èxit. Vam aprofitar que havíem convidat Ferrater Mora a assistir a

**“Vam aprofitar que havíem
convidat Ferrater Mora a venir a la
UdG per proposar-li la idea de la
Càtedra”**

**“La història de la filosofia és molt
productiva, i hem acabat confonent
la filosofia amb la seva història”**

**“Bolonya és inevitable i sospito
que, si s’hagués plantejat millor,
les coses haurien anat d’una altra
manera i tothom hi hauria estat
d’acord”**

■ Joseph Stiglitz, convidat de la Càtedra Ferrater Mora.

les jornades per proposar-li la idea de la Càtedra i demanar-li que ens permetés d'associar-hi el seu nom. Li vam fer la proposta en Pep Nadal i jo mateix. Ferrater es va quedar molt parat, però va acceptar.

Quins eren els principis de la Càtedra?

Teníem (i tenim) dos principis fonamentals: el primer és que una universitat petita no té perquè ser esquifida. El segon és que pel fet de ser perifèrica no ha de ser marginal. El que volíem era tenir una universitat petita en què es poguessin fer algunes coses de primer ordre. I ho hem mantingut. En aquests anys ha estat un plaer veure que han vingut i han fet classes a Girona persones com Quine, el lògic viu més important del món, que va publicar a Harvard les *Lliçons de Girona*. També ha vingut Chomsky, que va congregat més d'un miler de persones, cosa que a Girona no s'havia vist mai... Hem anat engreixant una llista molt bona i dubto que hi hagi cap universitat a Europa amb una altra llista com la nostra.

Com s'aconsegueix fer venir persones d'aquest nivell?

Amb Ferrater vam decidir uns noms. Jo els convidava i ell, pel seu compte, els enviava una carta. Va ser una maniobra molt útil al començament, quan ningú no ens coneixia, i ens va anar molt bé. En tots aquests anys hem aconseguit de fer venir les primeres espases de la filosofia i el pensament, la qual cosa ens ha obligat a mantenir un nivell molt alt i a treballar per no pervertir la llista. Des del moment en què hi contactem fins que venen poden passar sis o set anys, perquè és realment complex fer venir persones d'aquesta categoria per estar-se una o dues setmanes a Girona. Pel que fa als personatges del país només hem triat els indiscutibles. Això vol dir que, tot just ara, després de vint anys, tenim el quart català, en Josep Fontana, precisament perquè és un indiscutible pel que fa a la historiografia catalana. Els altres havien estat el mateix Ferrater, el pare Batllori i el matemàtic Lluís Santaló.

De dones, però, n'hi ha hagut molt poques...

Sí, és veritat i sóc el primer a dir-ho i a estar preocupat per aquesta qüestió. El que passa és que al costat d'homes de primeríssima fila no podem posar una dona de segona, perquè amb això faríem un flac favor al feminisme. Hi ha dones amb una vàlua extraordinària, però encara se'ns han de fer visibles, les hem de conèixer. A la Càtedra hi ha assistit Agnes Heller i també Seyla Benhabib, i és gairebé segur que l'any vinent tindrem Lynn Margulis, a qui segur que ben aviat donaran el Nobel.

Com són els assistents als cursos de la Càtedra?

El perfil és el del professional universitari i culte. També hi ha els especialistes en l'obra del professor convidat, als quals la Càtedra proporciona la possibilitat de tenir-lo a prop. Uns i altres fan que els debats que segueixen les lliçons tinguin un nivell molt alt. A més, totes les intervencions s'enregistren i, gràcies a la col·laboració de la Biblioteca de la UdG, tenim l'esperança que aviat es podran mostrar al públic en general.

Però si es van reduint les hores de filosofia a secundària, no es quedarà sense públic?

Les retallades que s'estan fent a secundària em semblen molt malament. Amb tot, els docents també hem de fer autocrítica, perquè la filosofia s'ha d'ensenyar amb un estil determinat que no és el que ara es pot donar. Fa més de vint anys que participo en el projecte Filosofia 3/18 que apliquen centenars de professors i que té per objectiu millorar la capacitat de raonament dels infants. A secundària, la filosofia hauria d'estar més relacionada amb allò que interessa els joves. El que passa és que la història de la filosofia és molt productiva i hem acabat confonent la filosofia amb la seva història. Per a mi la història és la pedrera on cal anar a cercar el que m'interessa i, com deia Foucault de Nietzsche, "abusar dels amics."

Què en pensa de la nova Llei d'educació?

Ens posem com ens posem, tenim tres capitals: Atenes, Roma i Jerusalem. Aquests són els pilars que configuren la nostra religió (també per als ateus), la nostra cultura (també per als incultes), el nostre dret i fins les nostres vies de comunicació. Em sembla un error molt important oblidar-ho i que ara ens diguin que cal fer una altra cosa. En aquest país estem obsessionats per la modernitat, però en un sentit estranyíssim que ens porta a pensar, per exemple, que amb tres hores d'anglès els nens en tindran prou per aprendre'l. Ens en sortiríem millor amb idees més agosarades i, si el que volem és que parlin anglès, enviem-los tot un mes a Anglaterra a fer immersió lingüística...

■ Peter Singer, va visitar la Càtedra l'any 2003 .

I del procés de Bolonya?

Bolonya és inevitable. Sospito que, si s'hagués plantejat millor, les coses haurien anat d'una altra manera i tothom hi hauria estat d'acord, en part perquè els Erasmus són una petita mostra d'aquesta coordinació, i tothom hi participa amb entusiasme. Amb tot, el Govern espanyol ho ha portat molt malament, perquè fins a darrera hora no s'han decidit aspectes tan importants com la durada dels graus i, quan s'ha fet, ha estat per equiparar-nos amb Romania, en dissenyar-los amb una durada de quatre anys més un altre de màster. Penso que això és la mostra que no es té un projecte educatiu clar.

També s'ha perdut el temps fent declaracions més pròpies del segle XIX, sobretot els estudiants que reclamen poder treballar i estudiar quan, per allò que han de lluitar, és per un sistema de beques ben plantejat que els permeti dedicar-se absolutament a l'estudi. Un cop hagin estudiat i s'hagin preparat bé, ja aniran a treballar! Amb tot, per a mi la idea inicial de la universitat continua essent vàlida, la del lloc en què uns professors tenen coses a dir i les ofereixen, fomenten el debat i el fan arribar als altres.

Ferrater Mora de Pensament Contemporani

Ferrater Mora de Pensament Contemporani
Patrocini: Ajuntament de Girona i Fundació Privada Girona:Universitat i Futur
Direcció: Josep-Maria Terricabras
Adreça: Plaça Ferrater Mora, 1. GIRONA 17071
Telèfon: 972 41 80 19
Web: <http://www3.udg.edu/filcatfm/>
Correu: dir.cfm@udg.es

Edicions, jornades i premis

Tasca editorial: publicacions de la Càtedra Ferrater Mora (PCFM)

El maig de 2009 Josep-Maria Terricabras ha presentat les publicacions de la Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani (PCFM). Es publiquen els quatre primers títols de "Noms de la Filosofia Catalana" i el primer títol de "Lliçons de la Càtedra Ferrater Mora"..

Les Jornades per a Professors de Secundària

S'han organitzat amb gran èxit de continguts dues sessions per a professors de secundària de filosofia. A les sessions es parla dels problemes que troben, però també hem abordat debats ètics actuals i els hem parlat de filosofia política. La intenció és fer un seminari cada trimestre.

Premi Ferrater Mora d'assaig

S'ha instituit el Premi Ferrater Mora d'Assaig. Es farà cada tres anys i busca promocionar la recerca sobre l'obra del filòsof.